

Voorstel voor een kaderbesluit van de Raad betreffende de vaststelling van minimumvoorschriften met betrekking tot de bestanddelen van strafbare feiten en met betrekking tot straffen op het gebied van de illegale drugshandel

(2001/C 304 E/03)

COM(2001) 259 def. — 2001/0114(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 27 juni 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag betreffende de Europese Unie, en met name op artikel 31, onder e), en op artikel 34, lid 2, onder b),

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De illegale drugshandel vormt een bedreiging voor de gezondheid, de veiligheid en de levenskwaliteit van de burgers van de Europese Unie, alsook voor de wettige economie, de stabiliteit en de veiligheid van de lidstaten.
- (2) De noodzaak wettelijke maatregelen te nemen op het gebied van de bestrijding van de illegale drugshandel is erkend in het Actieplan van de Raad en de Commissie dat op 3 december door de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken in Wenen is aangenomen, over hoe de bepalingen van het Verdrag van Amsterdam inzake de totstandbrenging van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid het best kunnen worden uitgevoerd⁽¹⁾; de Conclusies van de Europese Raad van Tampere van 15 en 16 oktober 1999, met name punt 48; de drugsstrategie van de Europese Unie (2000-2004) die tijdens de Europese Raad van Helsinki van 10 tot 12 december 1999 werd aangenomen; en het EU-actieplan inzake drugs (2000-2004) dat tijdens de Europese Raad van Santa Maria da Feira van 19 en 20 juni 2000 werd bekrachtigd.
- (3) Het is noodzakelijk een gemeenschappelijke definitie van illegale drugshandel vast te stellen, die als grondslag kan dienen voor een gemeenschappelijke aanpak op het vlak van de Unie van de bestrijding van deze handel, en met name van de grensoverschrijdende handel en de activiteiten gericht op de overdracht met een winst oogmerk. Derhalve dienen de belangrijkste bestanddelen van de definities die vervat zijn in de nationale wettelijke bepalingen en in de internationale rechtsinstrumenten, te worden overgenomen.
- (4) Ook is het noodzakelijk een gemeenschappelijke benadering vast te stellen van de bestanddelen van deze strafbare feiten, door te voorzien in een gemeenschappelijke strafbaarstelling van de illegale drugshandel.
- (5) De door de lidstaten bepaalde straffen, met inbegrip van vrijheidsstraffen, dienen doeltreffend, evenredig en af-

schrikkende straffen te zijn. Om de mate van ernst te beoordelen, dient met feitelijke gegevens zoals de omvang van de illegale handel, de frequentie ervan, de aard van de betrokken verdovende middelen en de opbrengst van de illegale handel rekening te worden gehouden. Voor strafbare feiten die op grond van de nationale rechtssystemen als ernstig worden beschouwd, die bijvoorbeeld betrekking hebben op internationale illegale handel, dient de maximale vrijheidsstraf niet minder dan vijf jaar te bedragen. Hierdoor kan worden gewaarborgd dat de rechter in het geval van ernstige strafbare feiten over een voldoende strenge straf kan beschikken.

- (6) Enerzijds moet in verzwaarde straffen worden voorzien wanneer de illegale drugshandel zich onder bepaalde omstandigheden voordoet die deze handel voor de maatschappij nog bedreigender maken, bijvoorbeeld wanneer de handel geschiedt in het kader van een criminele organisatie. Anderzijds moet in lichtere straffen worden voorzien voor de gevallen waarin de pleger van het feit de bevoegde autoriteiten nuttige inlichtingen heeft verstrekt, die met name tot de identificatie van drugslijnen bijdragen.
- (7) Het is noodzakelijk maatregelen te nemen die de confiscatie van de opbrengsten van de in het onderhavige kaderbesluit bedoelde strafbare feiten mogelijk maken.
- (8) Er dienen maatregelen te worden genomen opdat rechtspersonen voor in het onderhavige kaderbesluit bedoelde strafbare feiten die voor hun rekening zijn gepleegd, aansprakelijk kunnen worden gesteld.
- (9) Ook dient in maatregelen te worden voorzien met het oog op de samenwerking tussen de lidstaten, ten einde een doelmatig optreden tegen de illegale drugshandel te waarborgen.
- (10) Met betrekking tot de Republiek IJsland en het Koninkrijk Noorwegen is het onderhavige kaderbesluit aan te merken als een ontwikkeling van het Schengenacquis in de zin van de op 17 mei 1999 door de Raad van de Europese Unie en deze twee staten gesloten overeenkomst⁽²⁾.
- (11) De doeltreffendheid van de geleverde inspanningen ter bestrijding van de illegale drugshandel, hangt voornamelijk af van het nader tot elkaar brengen van de nationale maatregelen ter uitvoering van het onderhavige kaderbesluit.

⁽¹⁾ PB C 19 van 23.1.1999, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 176 van 10.7.1999, blz. 36.

(12) Dit kaderbesluit eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die met name zijn erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en meer bepaald hoofdstuk VI daarvan, Justitie,

BESLUIT:

Artikel 1

Definities

Voor de toepassing van dit kaderbesluit wordt verstaan onder:

1. „illegale drugshandel”: het zonder machtiging verkopen en op de markt brengen alsmede, met een winstoogmerk, het kweken, produceren, vervaardigen, invoeren, uitvoeren, verspreiden, aanbieden, vervoeren of verzenden van drugs, of, met het oog op de overdracht ervan met een winstoogmerk, het ontvangen, verwerven of in bezit hebben van drugs;
2. „drugs”: alle stoffen bedoeld in de volgende verdragen van de Verenigde Naties: a) het Enkelvoudig Verdrag inzake verdovende middelen van 1961 (zoals gewijzigd bij het protocol van 1972); b) het Verdrag van Wenen inzake psychotrope stoffen van 1971; c) het Verdrag tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen van 1988. Eveneens de stoffen die onder controle zijn geplaatst in het kader van het Gemeenschappelijk Optreden 97/396/JBZ van 16 juni 1997, door de Raad vastgesteld op grond van artikel K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de uitwisseling van informatie, de risicobeoordeling en de controle inzake nieuwe synthetische drugs ⁽¹⁾, of in het kader van nationale wetgeving;
3. „rechtspersoon”: ieder lichaam dat deze hoedanigheid krachtens het toepasselijke nationale recht bezit, met uitzondering van staten of andere overheidslichamen in de uitoefening van hun openbare macht en van publiekrechtelijke internationale organisaties.

Artikel 2

Strafbaarstelling van illegale drugshandel

De lidstaten nemen de nodige maatregelen opdat de illegale drugshandel als een strafbaar feit wordt aangemerkt.

Artikel 3

Uitlokking, medeplichtigheid en poging

De lidstaten nemen de nodige maatregelen opdat de uitlokking van het in artikel 2 bedoelde strafbare feit, alsmede de medeplichtigheid aan dit feit of de poging tot het plegen van dit feit, strafbaar wordt gesteld.

⁽¹⁾ PB L 167 van 25.6.1997, blz. 1.

Artikel 4

Straffen

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de in de artikelen 2 en 3 bedoelde strafbare feiten worden bestraft met doeltreffende, evenredige en afschrikkende straffen, waaronder vrijheidsstraffen, waarvan de maximale duur in ernstige gevallen niet minder dan vijf jaar kan zijn.

2. De lidstaten voorzien in de nodige maatregelen om de confiscatie te verzekeren van de stoffen die het voorwerp van de illegale drugshandel hebben uitgemaakt, de instrumenten en voorwerpen die bij de illegale handel zijn gebruikt en de opbrengsten en voordelen die rechtstreeks of onrechtstreeks uit deze illegale handel zijn verkregen.

3. De lidstaten voorzien tevens in de mogelijkheid naast of in de plaats van vrijheidsstraffen boetes op te leggen.

Artikel 5

Verzwarende omstandigheden

1. Onverminderd andere verzwarende omstandigheden die in hun nationale wetgeving zijn vastgesteld, voorzien de lidstaten voor de in de artikelen 2 en 3 bedoelde strafbare feiten in de volgende verzwarende omstandigheden:

- a) de pleger van het feit speelt een hoofdrol in de organisatie van de illegale handel of het feit is in het kader van een criminele organisatie gepleegd;
- b) het feit is met gebruikmaking van geweld of wapens gepleegd;
- c) bij het strafbare feit zijn minderjarigen of wilsonbekwamen betrokken;
- d) het feit is gepleegd in of in de nabijheid van een school, een vereniging of gebouw voor vrijetijdsbesteding voor jongeren of een organisatie voor de behandeling en begeleiding van drugsverslaafden;
- e) de pleger van het strafbare feit is arts, apotheker, ambtenaar van justitie, politie, douane of van een penitentiaire inrichting of een dienst voor maatschappelijke herintegratie, docent, opvoeder of anderszins werkzaam in een opvoedkundige instelling, en heeft bij het plegen van het feit misbruik van zijn functie gemaakt;
- f) in een lidstaat van de Unie is tegen de pleger een definitieve veroordeling uitgesproken voor een of meer vergelijkbare strafbare feiten.

2. Indien aan een der in lid 1 genoemde voorwaarden is voldaan, mag de maximale vrijheidsstraf niet minder dan zeven jaar zijn.

*Artikel 6***Verzachtende omstandigheden**

Onverminderd andere verzachtende omstandigheden in hun nationale wetgeving, treffen de lidstaten de nodige maatregelen opdat de in artikel 4 bedoelde straffen kunnen worden verzacht indien de pleger van het feit de bevoegde autoriteiten voor het onderzoek of voor het verzamelen van bewijsmateriaal nuttige inlichtingen heeft verstrekt over de identiteit van andere plegers, of heeft bijgedragen tot de identificatie van drugslijnen.

*Artikel 7***Aansprakelijkheid van rechtspersonen**

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen, opdat rechtspersonen voor de in de artikelen 2 en 3 bedoelde strafbare feiten aansprakelijk kunnen worden gesteld wanneer deze feiten voor rekening van deze rechtspersonen zijn gepleegd door iemand die individueel dan wel als lid van een orgaan van de betrokken rechtspersoon handelt, en die:

- a) bevoegd is de rechtspersoon te vertegenwoordigen,
- b) bevoegd is namens de rechtspersoon beslissingen te nemen,
- c) bevoegd is binnen de rechtspersoon controle uit te oefenen.

2. De lidstaten nemen tevens de nodige maatregelen opdat een rechtspersoon aansprakelijk kan worden gesteld wanneer een gebrek aan toezicht of controle door de rechtspersoon het plegen van de in de artikelen 2 en 3 bedoelde strafbare feiten door een beampte of een ondergeschikte voor rekening van de rechtspersoon heeft mogelijk gemaakt.

3. De aansprakelijkheid van de rechtspersoon krachtens de leden 1 en 2 sluit de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de natuurlijke personen die de in de artikelen 2 en 3 bedoelde strafbare feiten hebben gepleegd of uitgelokt of eraan medeplichtig zijn, niet uit.

*Artikel 8***Straffen tegen rechtspersonen**

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om te verzekeren dat elke op grond van artikel 7, leden 1 en 2, aansprakelijk verklaarde rechtspersoon kan worden gestraft met doeltreffende, evenredige en afschrikkende straffen, waaronder boetes, alsmede andere straffen, zoals:

- a) de uitsluiting van fiscale of andere voordelen en overheidssteun;
- b) een tijdelijk of permanent verbod tot het uitoefenen van een handelsactiviteit;
- c) de plaatsing onder rechterlijk toezicht;
- d) een rechterlijk bevel tot ontbinding;

- e) de tijdelijke of permanente sluiting van vestigingen die zijn gebruikt voor het plegen van het strafbare feit;
- f) de confiscatie van de goederen die het voorwerp van het strafbare feit hebben uitgemaakt en van de opbrengsten en voordelen die rechtstreeks of onrechtstreeks uit het strafbare feit zijn verkregen.

*Artikel 9***Bevoegdheid en vervolging**

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om hun bevoegdheid vast te stellen ten aanzien van de in de artikelen 2 en 3 bedoelde strafbare feiten in de gevallen waarin:

- a) het strafbare feit geheel of gedeeltelijk op hun grondgebied is gepleegd;
- b) de pleger van het strafbare feit een hunner onderdanen is;
- c) het strafbare feit voor rekening van een op hun grondgebied gevestigde rechtspersoon is gepleegd.

2. De lidstaten kunnen besluiten de in lid 1, onder b) en c), bedoelde bevoegdheidsregels niet of slechts in bijzondere gevallen of omstandigheden toe te passen, wanneer het strafbare feit buiten hun grondgebied is gepleegd.

De lidstaten stellen het Secretariaat-generaal van de Raad en de Commissie in kennis van hun besluit de eerste alinea toe te passen, zo nodig met vermelding van de bijzondere gevallen of omstandigheden waarin hun besluit van toepassing is.

3. De lidstaten die krachtens de nationale wetgeving hun eigen onderdanen niet uitleveren, nemen de nodige maatregelen die het mogelijk maken hun bevoegdheid vast te stellen om kennis te nemen van de in de artikelen 2 en 3 bedoelde strafbare feiten wanneer deze door eigen onderdanen buiten hun grondgebied zijn gepleegd.

*Artikel 10***Samenwerking tussen de lidstaten**

1. Overeenkomstig de geldende verdragen, multilaterale of bilaterale overeenkomsten of andere afspraken verlenen de lidstaten elkaar zoveel mogelijk wederzijdse bijstand in de procedures betreffende de in de artikelen 2 en 3 bedoelde strafbare feiten.

2. Wanneer verscheidene lidstaten bevoegd zijn van een in de artikelen 2 en 3 bedoeld strafbaar feit kennis te nemen, raadplegen deze lidstaten elkaar onderling om hun optreden te coördineren en eventueel vervolging in te stellen. Zij maken zoveel mogelijk gebruik van de justitiële en andere samenwerkingsinstrumenten.

*Artikel 11***Tenuitvoerlegging en verslagen**

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om uiterlijk op 30 juni 2003 aan dit kaderbesluit te voldoen.

Zij doen de Commissie en het Secretariaat-generaal van de Raad onverwijld de tekst toekomen van de bepalingen waarbij de krachtens dit kaderbesluit op hen rustende verplichtingen in nationaal recht worden omgezet.

2. De lidstaten leggen de Commissie voor het eerst uiterlijk op 31 december 2006 en vervolgens elke vijf jaar, een beknopt verslag voor over de tenuitvoerlegging van dit kaderbesluit.

3. Op de grondslag van de in de leden 1 en 2 bedoelde gegevens stelt de Commissie voor het eerst uiterlijk op 30 juni 2007 en vervolgens elke vijf jaar een evaluatieverslag op over de toepassing van dit kaderbesluit door de lidstaten. Dit verslag wordt de Raad en het Europees Parlement toegezonden en gaat eventueel vergezeld van voorstellen voor wijzigingen van dit kaderbesluit.

*Artikel 12***Inwerkingtreding**

Dit kaderbesluit treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van zijn bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.